

ဘူဇာနည် (၁၉၅၅-၁၉၆၅?)

កើតនៅថ្ងៃ២៧ខែវិច្ឆិកា១៩៣១ក្នុងសង្កាត់ទួកមាសស្រុកបន្ទាយ
មាសខេត្តកំពត។ បិតានាមយួនហ៊ឹង,មាតានាមង៉ែតព្រែប។ កុមារសុខម្លូ
រៀនដំបូងនៅសាលាបឋមសិក្សានៅស្រុកកំណើត។យុវជនសុខម្លូរៀនដល់ថ្នាក់
ទីបីទំនើបរហូតដល់បានប្រឡងជាប់សញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិវិយា
លោកនាមសៅស៊ុននី។បន្ទាប់ពីបានប្រឡងចូលសាលាគរុកោសល្យរៀនអស់
រយៈពេល១ឆ្នាំហើយបានចេញធ្វើគ្រូបង្រៀនមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិរហូតមក
ដល់ទសវត្ស១៩៦០លោកគ្រូសុខម្លូបានប្រឡងជាប់ចូលវិទ្យាស្ថានគរុកោសល្យ
ភ្នំពេញហើយបានបំពេញវិជ្ជាអស់រយៈពេល២ឆ្នាំលោកបានទទួលដំណែងជា
សាស្ត្រាចារ្យមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបង្រៀននៅវិទ្យាល័យក្រុងភ្នំពេញនិង
បង្រៀនភាសាខ្មែរនៅវិទ្យាល័យបារាំងដេកាត(LycéeDescartes)។តាមខ្សែរយៈ
នៃការបង្រៀនកូនចៅអស់លោកមន្ត្រីធំៗនៅក្រុងភ្នំពេញនាំឱ្យលោកមាន
ទំនាក់ទំនងល្អនឹងមាតាបិតាសិស្សទាំងនោះ។លោកគ្រូសុខម្លូបានបន្តវិជ្ជានៅ
មហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រនិងមនុស្សសាស្ត្រភ្នំពេញចំនួន៣ឆ្នាំ។នាឆ្នាំ
១៩៦៥^១លោកបានទទួលការតែងតាំងជាសាស្ត្រាចារ្យភាសាខ្មែរនៅសកល
វិទ្យាល័យហ៊ុមប៊ុលនៅអាណ្លីម៉ង់ខាងកើត^២ហើយនាពេលនោះរាជាណាចក្រ

^១ រដ្ឋាភិបាលសង្គមទី២០ដឹកនាំដោយព្រះអង្គម្ចាស់នរោត្តមកន្ទុល(25/12/1964 -
7/5/1965)។

^២ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសិក្សាធិការជំនាន់នោះគឺអ្នកអង្គម្ចាស់ស៊ីសុវត្ថិសិរិមៈតៈ។

កម្ពុជាមិនទាន់មានមន្ត្រីការទូតនៅក្រុងប៊ែរឡាំងនៅឡើយទេ។លោកគ្រូសុខម្នាក់
ដើរតួនាទីជាសាស្ត្រចារ្យភាសាខ្មែរផងជាតំណាងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាផងក្នុង
ការមើលខុសត្រូវនិស្សិតខ្មែរដែលបានទទួលអាហារូបករណ៍រដ្ឋាភិបាលអាណ្លី
ម៉ង់ឱ្យនៅសិក្សាក្នុងប្រទេសសង្គមនិយមនេះ។³នៅចន្លោះពេលធ្វើការនៅក្រុង
ប៊ែរឡាំងខាងកើតលោកសុខម្នាក់បានឆ្លៀនរៀននិងសិក្សាស្រាវជ្រាវពីភាសាវិទ្យា
ទូទៅនៅសកលវិទ្យាល័យហ៊ុមប៊ុលនេះរហូតដល់បានទទួលសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់
បណ្ឌិតដោយលោកបានការពារនិក្ខេបបទស្តីពីទម្រង់សូរវិទ្យាខ្មែរ នាឆ្នាំ
១៩៦៨។⁴លោកសុខម្នាក់ត្រឡប់ចូលមាតុភូមិវិញនាចុងឆ្នាំ១៩៦៩។តែដោយ
លោកបានទទួលសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់បណ្ឌិតពីប្រទេសអាណ្លីម៉ង់ខាងកើតនាំឱ្យ
មានការលំបាកក្នុងការវាយតម្លៃសញ្ញាប័ត្រក្រៅពីប្រទេសបារាំង។លោក
ពុំពេញចេតនាអត្តនាយកក្រសួងអប់រំជាតិបានសរសេរសួរក្រសួងអប់រំបារាំង
ផ្នែកឧត្តមសិក្សាហើយបានទទួលចម្លើយថាសញ្ញាប័ត្របណ្ឌិតនៅសកល

³យោងតាមសាររបស់លោកពុំពេញចេតនាអត្តនាយកក្រសួងអប់រំជាតិដំនាន់
នោះថាភាសាបារាំងថា៖ « A l'application du contrat de la coopération culturelle entre
le Gouvernement du Cambodge et la République Démocratique Allemande, qui a daigné se
confier la mission d'enseigner la langue khmère à l'Université Humboldt à Berlin (RDA) ».

⁴ KHUON Sokhamphu, Le système phonétique de la langue khmère, Université Humbolt,
juin 1968, 356 p. (Dekan : Prof. Dr. Phil.habil. Herbert HÖRZ ; Gutachter : Prof. Dr. Phil.
habil. Kurt HUBER, Prof. Dr. Phil. Habil. Georg F. MEIER.

វិទ្យាល័យហ៊ុមប៊ុលគឺស្មើនឹងសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់បណ្ឌិតតតិយភូមិដូចមានសំបុត្រ
ភ្ជាប់ខាងក្រោមនេះ។ ដូចនេះគណៈកម្មការវាយតម្លៃក៏យល់ស្របតាមបែបបទ
នេះ។ នៅជំនាន់នោះរដ្ឋាភិបាលឱ្យតម្លៃតែទៅលើសញ្ញាប័ត្រមកពីប្រទេស
បារាំងប៉ុណ្ណោះ។ ចំពោះនិស្សិតដែលទទួលបានសញ្ញាប័ត្រពីប្រទេសដទៃទៀត
ត្រូវសុំឱ្យគណៈកម្មការវាយតម្លៃសញ្ញាប័ត្រជាដាច់ខាត។

លោកបានចូលជាសមាជិកអ្នកនិពន្ធខ្មែរនៅថ្ងៃ២២-៥-១៩៦២។ លោក

ត្រូវសុំឱ្យសិស្សគណនិយមសម្តេចសង្ឃរាជជួនណាត។⁵

នាឆ្នាំ១៩៧១វិទ្យាស្ថានជាតិភាសានិងអរិយធម៌បូព៌ាក្រុងប៉ារីសបាន

តែងតាំងលោកជាសាស្ត្រាចារ្យប្រតិភូ (Professeur délégué) ភាសាខ្មែរ តែ
អភ័ព្វក្នុងកាលៈទេសៈមួយចម្លែកក្នុងនយោបាយជំនាន់នោះរដ្ឋាភិបាលសាធារ
ណរដ្ឋខ្មែរមិនអនុញ្ញាតឱ្យលោកចេញមកក្រៅប្រទេស។ លោកត្រូវសុំឱ្យបាន
ទទួលការតែងតាំងជាសាស្ត្រាចារ្យឧត្តមសិក្សាពីក្រសួងអប់រំជាតិក៏បន្ត
កិច្ចការជាសាស្ត្រាចារ្យភាសាវិទ្យារហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៥ហើយបានដឹកនាំនិស្សិត

⁵ សូមយោងលើរបាយការណ៍គណៈកម្មការវាយតម្លៃសញ្ញាប័ត្រថ្ងៃទី១៨-២-
១៩៧០។ Cf. Procès Verbal de la réunion de la sous-commission technique de l'équivalence
et de reclassement des diplomes (du 18-2-1970) ; cf. Equivalence des diplômes de
l'enseignement supérieur, A.K. . du 15/3/1971 : « Article 4.- Est déclaré équivalent au
diplôme de doctorat ès lettres d' Université le diplôme de DOKTOR DER PHILOSOPHIE
(Dr. Phil. de l'Université Humboldt de Berlin)

⁶ សូមអានអារម្ភបទនិក្ខេបបទលោកដែលយើងស្រង់នៅដាក់ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ។

លើការស្រាវជ្រាវពីភាសានិងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ។លោកនិងគ្រួសារបាត់បង់ជីវិត
នាសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យប្រហែលជានៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥។

លោកទុកស្នាដៃជាច្រើនដូចជា៖

-វិធីសិក្សាភាសាខ្មែរសម្រាប់ថ្នាក់ទី៣

-ការសិក្សាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

-វិធីសាស្ត្រសិក្សាតែងសេចក្តីខ្មែរ

-សហការនិងហេងយ៉ាន់-គោលប្រវត្តិសាស្ត្រនៃអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ,
ភ្នំពេញ, ១៩៥៦, ១១៨ទំព័រ។

-ទម្រង់សូរវិទ្យាខ្មែរ, ភ្នំពេញ, មហាវិទ្យាល័យអក្សរសាស្ត្រ, ១៩៧០,
២ភាគ ។

-ស្រាវជ្រាវរកអ្នកនិពន្ធខ្មែរ, ភ្នំពេញ, ១៩៧១។

-ល្បើកអង្គរវត្ត, ភ្នំពេញ, ១៩៧១។

- KHUON Sokhamphu, *Le système phonétique de la langue khmère*, Université
Humbolt, juin 1968, 356 p. (Dekan : Prof. Dr. Phil.habil. Herbert HÖRZ ; Gutachter : Prof.
Dr. Phil. habil. Kurt HUBER, Prof. Dr. Phil. Habil. Georg F. MEIER.

-« Le roman khmer contemporain », In Pierre-Bernard LAFONT (éd.), *Asie du
Sud-Est continentale*, vol. 3, Actes du XXIXe congrès international des Orientalistes, Paris,
L'Asiathèque, 1976, p. 204-213.

ឧបសម្ព័ន្ធ៖

នេះជាសម្រង់ចេញពីកថាមុខនៃសៀវភៅលោកគ្រូឃ្លានសុខម្ហូ ភាគ១៖ « កិច្ចការ

« ទម្រង់ស្វវិទ្យាខ្មែរ » ចេញលើកដំបូងនេះបានកើតឡើងដោយសារ៖

-ការទាក់ទងវប្បធម៌រវាងរដ្ឋាភិបាលខ្មែរនិងសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យអាណ្លីមង្គល

ដែលបានចម្រើនឡើងវិញទៅទៀតបំពេញបេសកកម្មបង្រៀនភាសាខ្មែរនៅសកលវិទ្យាល័យហ៊ុមប៊ុលនារដ្ឋធានីប៊ែរឡាំងក្នុងគ.ស. ១៩៦៥-១៩៦៩។

-ព្រះតម្រិះអ្នកអង្គម្ចាស់ស៊ីសុវត្ថិសិរិមៈ តៈអតីតទេសរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំជាតិ និងវិចិត្រ

សិល្បៈ និងដោយសារយោបល់លោកពុទ្ធពេជ្ជ ចេងអតីតអគ្គនាយកក្រសួងអប់រំជាតិ

ដែលទ្រង់លោកមានបំណងឱ្យទូលបង្គំខ្ញុំបាទធ្វើតម្រូវការសក្តានុបក្សនៅបរទេស

នេះបន្តចំណេះវិជ្ជាឧត្តមសិក្សាថែមទាំងធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវពិសោធក្នុងវិស័យ

ភាសាវិទ្យាជាពិសេសពីភាសាខ្មែរនេះព្រោះបញ្ហាវេយ្យាករណ៍ខ្មែរក្នុងកាលៈទេសៈ

បច្ចុប្បន្ននេះកាន់តែមានចោទច្រើនឡើងៗ។

-ការជ្រោមជ្រែងយ៉ាងបង្ខំពីសំណាក់សាស្ត្រាចារ្យញាតិមិត្តក្រសួងឃោសនាការជាតិ

ដែលបានបញ្ជូនមកឱ្យខ្ញុំនូវខ្សែអាត់ថតសេចក្តីសម្ភាសន៍អក្សរសាស្ត្ររបស់សម្តេច

សង្ឃរាជជួនណាតនិងសំលេងអ្នកនិយាយវិទ្យុជាតិខ្លះដែលជាសម្ភារៈដ៏សំខាន់ដែរ

និងពីសំណាក់អ្នកស្រីឃ្លានសុខម្ហូហៅសៅស៊ុននីដែលបានជួយខ្លះខ្លួនបង្ហើយកិច្ច

ការនេះឱ្យបានទាន់ពេលវេលា។

ចិត្តរបស់ខ្ញុំប្រកបទៅដោយការរវក្តី បានបាញ់ឆ្ពោះទៅរកសម្តេចសង្ឃ

រាជជូនណាតបណ្ឌិតខាងអក្សរសាស្ត្រខ្មែរទី១ដែលព្រះអង្គបានអប់រំនិងបង្រៀន

ខ្ញុំឱ្យចេះភាសាខ្មែរនិងឆ្ពោះទៅរកគ្រូនិក្ខេបបទនេះមានបណ្ឌិតសាស្ត្រាចារ្យ Kurt Huber,
G. Lindnerនិង Georg F. Meier អ្នកប្រាជ្ញខាងភាសាវិទ្យានៃសកលវិទ្យាល័យហ៊ុម

ប៊ុល ក្នុងសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យអាស៊ីម៉ង់ ដែលព្រះអង្គលោកមានចិត្តធម៌

ជួយបំភ្លឺកិច្ចការរបស់ខ្ញុំទាំងមូលនិងផ្នែកសំខាន់ៗខ្លះតាមបែបវិទ្យាសាស្ត្រដោយបានធ្វើ
ការរិះគន់និងឱ្យយោបល់ផ្សេងៗ។

នៅទីបំផុតខ្ញុំសូមបង្ហាញនូវការយល់ចិត្តគោរពដល់អ្នកបច្ចេកទេសនៃវិទ្យាស្ថាន

សួរវិទ្យាសាស្ត្រទាក់ទងនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យអាស៊ីម៉ង់ដែលបានជួយធ្វើឱ្យ

ការពិសោធន៍ទាំងឡាយក្នុងកិច្ចការនេះបានសម្រេច។ »

រៀបរៀងដោយ

បណ្ឌិតសភាចារ្យ ឃីងហុកឌី

Ministère
de l'Éducation Nationale

Paris, le 19 JANV 1970

Direction
des Enseignements
Supérieurs

Le Directeur Général

III/S. P. / CR / AG / N° 548

Monsieur le Secrétaire Général,

Vous avez bien voulu me demander de vous faire connaître la valeur du diplôme délivré par la "Humboldt Universität" de Berlin-Est à M. KHUON SOKHAMPHU, Professeur Cambodgien, en vue de son reclassement dans un cadre supérieur.

Ce diplôme qui est un Doctorat de "Philosophie" c'est-à-dire, un Doctorat és-Lettres, équivaut à un Doctorat de 3e Cycle français, surtout s'il porte la marque d'un Etablissement aussi réputé, notamment pour les "Sciences de l'Asie du Sud-Est", que la "Humboldt Universität".

J'ajoute que l'intéressé pourrait, muni d'un tel diplôme, éventuellement demander en France son inscription sur la liste d'aptitude aux fonctions de maître-assistant.

J'espère que toutes ces précisions vous permettront de statuer en toute connaissance de cause sur le cas de M. KUON SOKHAMPHU.

Je vous prie d'agréer, Monsieur le Secrétaire Général, l'expression de mes sentiments les meilleurs.

P. J. : 1 diplôme de l'intéressé

J. SIRINELLI

Monsieur PUNG PENG CHENG
Secrétaire Général du Haut
Conseil du Trône

លិខិតប្រធាននាយកដ្ឋានឧត្តមសិក្សាប្រទេសបារាំងវាយតម្លៃសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់បណ្ឌិត លោក
យួនសុខម្យ៉ូស្ត្រីនឹងសញ្ញាប័ត្រថ្នាក់បណ្ឌិតតតិយភូមិបារាំងផ្ញើចំពោះលោកពុជពេជ្រចេងអគ្គលេខា
ធិការនៃទីឧត្តមសិក្សា រាជបណ្ឌិត្យ(លិខិតចុះថ្ងៃ១៨មករា១៩៧០)។

PHNOM PENH, le 26 Janvier 1970

N° 19 / H.C.T.

Monsieur le Chef de Secrétariat,

Je vous serais obligé de bien vouloir me confirmer l'envoi de la lettre ci-joint III-SP-CR-AG N°-578 du 19 Janvier 1970 en me la faisant retourner revêtue de la signature de M. le Directeur Général des Enseignements Supérieurs.

Veillez agréer, Monsieur le Chef de Secrétariat, avec mes vifs remerciements l'expression de mes sentiments distingués./.

Monsieur le Chef du Secrétariat
de la Direction des Enseignements
Supérieurs
à
PARIS

PUNG PENG CHENG
Secrétaire Général du Haut Conseil
du Trône

លិខិត លោកពុទ្ធពេងចេងអគ្គលេខាធិការនៃទីខុត្តមប្រឹក្សា រាជបល្ល័ង្កចំពោះនាយក ការិយា ល័យ
នៃនាយកដ្ឋានខុត្តមសិក្សាក្រុងប៉ារីសសុំឱ្យស្នើប្រធាននាយកដ្ឋានខុត្តមសិក្សានេះចុះហត្ថលេខា
លើលិខិតផ្ញើពីថ្ងៃមុនហើយនិងផ្ញើត្រឡប់មកវិញ។(លិខិតចុះថ្ងៃ២៦មករា១៩៧០)។

Phnom-Penh, le

Dr. KHUON SOKHAMPHU,
Professeur de l'Enseignement Supérieur de 5ème classe;
actuellement en service à la Faculté des Lettres et
Sciences Humaines de l'Université Phnom-Penh, Cambodge,

✈

Monsieur le Président du Conseil de l'Institut National
des Langues et Civilisations Orientales, 2 rue de Lille, 75
Paris VIIe,

O B J E T : Candidat à la Chaire de Cambodgien

Monsieur le Président,

J'ai l'honneur de vous soumettre de nouveau ma
candidature à la Chaire de Cambodgien déclarée vacante
à l'Institut National des Langues et Civilisations
Orientales.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, avec mes
vifs remerciements, l'assurance de mes sentiments les
meilleurs./.

លិខិតសុំចុះឈ្មោះជាបេក្ខជនយកការងារជាសាស្ត្រាចារ្យភាសាខ្មែរនៅវិទ្យាស្ថានជាតិ ភាសា
និងអរិយធម៌ប្តូរ។